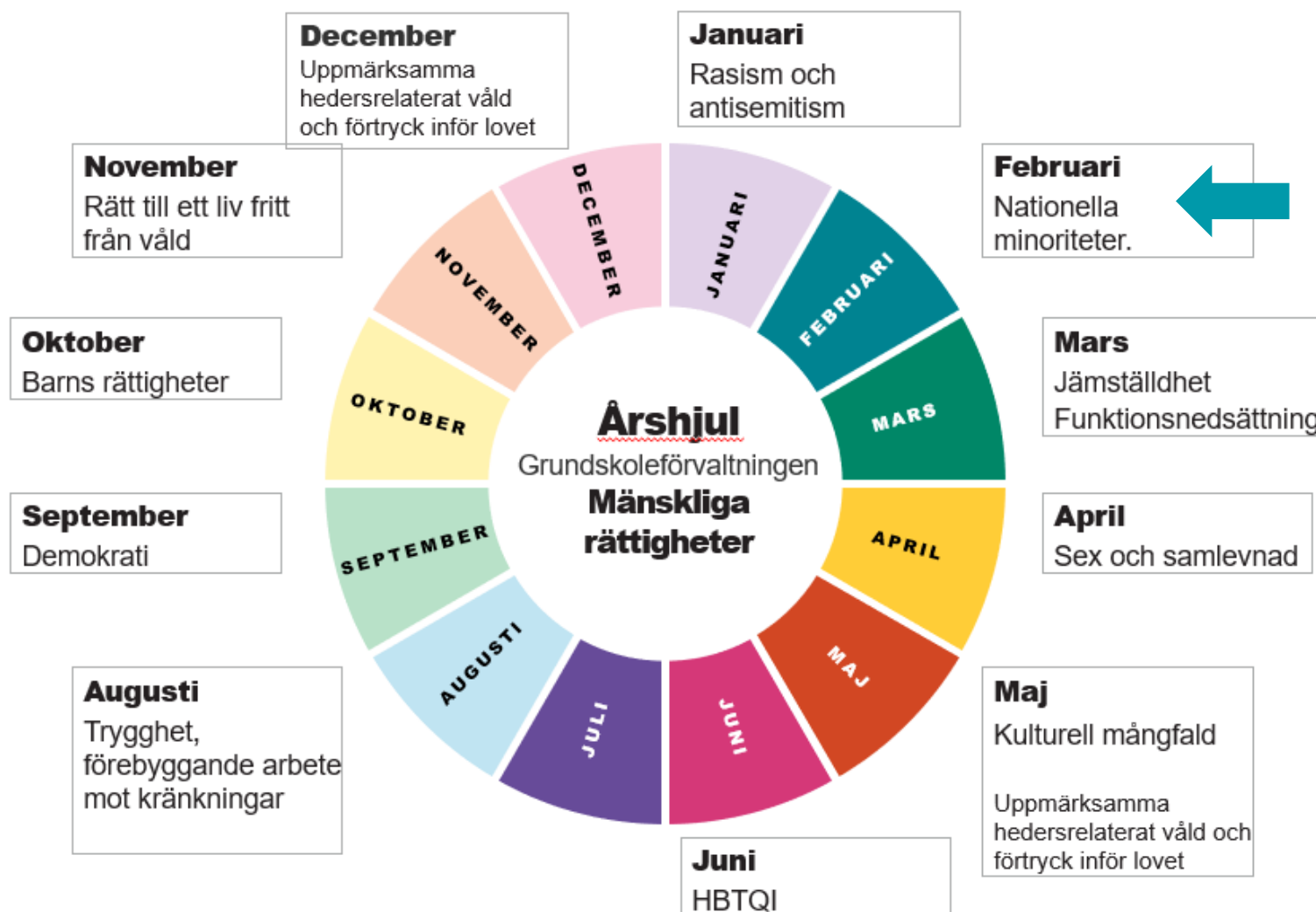

Nationella minoriteter

Skolan har en viktig uppgift att främja de nationella minoriteternas språk och kultur. Det kan du som pedagog göra i undervisningen med dina elever. De nationella minoriteterna är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Utdrag ur Lgr22 och Lgrsär22

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om de nationella minoriteternas (judar, romer, urfolket samerna, sverigefinnar och tornedalingar) kultur, språk, religion och historia.

För stöd och inspiration i arbetet med de fem nationella minoriteterna följer information och länkat material nedan.

Skyddet för de nationella minoriteterna

Grunden för skyddet för de nationella minoriteterna är två Europarådskonventioner som Sverige ratificerat: ramkonventionen och språkstadgan. Sverige har genom ramkonventionen åtagit sig att vidta lämpliga åtgärder för att inom alla områden av det ekonomiska, sociala, politiska och kulturella livet främja fullständig och effektiv jämlikhet mellan nationella minoriteter och den övriga befolkningen. De grupper som är nationella minoriteter har olika bakgrund, kultur och historia men gemensamt är att alla har långvarig historisk närvaro i landet och minoriteternas språk och kultur är en del av det gemensamma kulturarvet. Varje person har rätt att välja om den identifierar sig som nationell minoritet.

Enligt språklagen har det allmänna ett särskilt ansvar att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Dessutom regleras det allmännas skyldigheter och minoriteters rättigheter i en särskild lag om minoriteter och minoritetsspråk.

På Göteborgs Stads sida [Nationella minoriteters rättigheter](#) kan du läsa mer om lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt om modersmålsstöd och modersmålsundervisning. Här finns även Göteborgs Stads filmer om nationella minoritetsfrågor.

Finskt förvaltningsområde

Göteborg är del av det finska förvaltningsområdet sedan 1 februari 2011. Det innebär att den sverigefinska minoriteten har rätt till förstärkt skydd. Invånarna har rätt att använda sitt nationella minoritetsspråk i skriftlig och muntlig kontakt med kommun, region och statliga myndigheter och rätt att få äldreomsorg och förskoleverksamhet helt eller delvis på sitt nationella minoritetsspråk.

Göteborgs Stad får enligt Skolförordningen (2011:185) anordna delar av undervisningen i grundskolan på andra språk än svenska. Från hösten 2021 ges tvåspråkig undervisning i finska och svenska på två kommunala skolor i Göteborg, Skogomeskolan och Slottsbergsskolan. Då söktrycket är lågt är det i dagsläget endast Skogomeskolan som har elever som tar del av tvåspråkig undervisning.

Romsk inkludering

På uppmaning av EU-kommissionen har samtliga EU:s medlemsstater antagit nationella riktlinjer för romers integrering. Regeringen fattade 2012 beslut om en [strategi för romsk inkludering under 2012–2032](#). Strategins övergripande mål är att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom.

Brobyggare med romsk språk- och kulturkompetens - en del av den nationella strategin för romsk inkludering

Visste du att det finns möjlighet att bjuda in brobyggare till skolan som kan berätta om romsk kultur och historia? Eller att skolan kan få stöd av brobyggarna vid behov? Det finns fyra brobyggare som stöttar elever och familjer samt skolor med målet att romska elever ska avsluta grundskolan med godkända betyg. Brobyggarna fungerar som en länk mellan hemmet och skolan, erbjuder läxhjälp på romani chib och informerar om minoritetens rättigheter samt arbetar med att öka kunskapen om den romska minoritetens behov hos medarbetare i grundskoleförvaltningen, exempelvis lärare, rektorer och elevhälsa. Brobyggarna är placerade på fyra skolor i nordost.

Kontakta samordnare för den romska brobyggarverksamheten om du vill veta mer eller komma i kontakt med brobyggarna direkt fredrika.ideblad@grundskola.goteborg.se

Romano Center i väst

Romano Center erbjuder service till personer som tillhör den nationella minoriteten romer. Här ges råd och stöd i frågor i vardagen eller Göteborgs Stads verksamheter. Läs mer här: [Romano Center i Väst - Göteborgs Stad](#) (goteborg.se)

Besök Utställningen Suno Mangie Dzias/ Jag har en dröm

Göteborgs konsthall 28/1 - 16/4 2023

Suno Mangie Dzias som betyder Jag har en dröm på romani, anspelar på Martin Luther Kings berömda tal från 1963. Titeln är en kraftfull kommentar till de drömmar och förhoppningar som rymmer vardagslivets kärlek, vänskap och den viktiga relationen till varandra, såväl som den politiska kampen och drömmen om ett samhälle fritt från förtryckande strukturer, diskriminering och ojämlikhet. Centralt i utställningen presenteras en serie nya textila verk som gestaltar ögonblicksbilder ur den svensk-romska erfarenheten. Läs mer här: [Suno mangie dzias / Jag har en dröm på Göteborgs Konsthall](#) (goteborgskonsthall.se)

Stödmaterial och inspiration

För fortbildning

Skolverkets information kring nationella minoriteters rätt till sitt språk, samt skolors ansvar för att främja de nationella minoritetsspråken. [Till informationen](#)

Film från Skolverket som beskriver vad som står i kursplaner kring nationella minoritetsspråk. [Till filmen](#)

Minoritet.se sprider kunskap om urfolket samerna och Sveriges övriga nationella minoriteter, judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar. Sametinget ansvarar för minoritet.se och i arbetet med webbplatsen involveras samerna, judarna, romerna, sverigefinnarna och tornedalingarna. [Till minoritet.se](#)

Institutet för språk och folkminnen (Isof) har en kunskapsbank om de nationella minoritets-språken i Sverige. [Besök den här](#)

För undervisning

På Skolverket finns material för dig som ska undervisa om nationella minoriteter [Här hittar du materialet](#)

Skolwebben innehåller förutom Isofs egna läromedel även de läromedel som tagits fram i samband med en extra utlysning av bidrag till stöd för revitalisering av de nationella minoritets-språken. [Till Skolwebben](#)

Skolbibliotekscentralen har en depå med böcker på de olika nationella minoritetsspråken som skolor kan låna från. Besök [sidan](#).

Filminstitutet har tagit fram ett pedagogiskt paket med en huvudhandledning och handledningar till sju filmer för att underlätta skolans uppdrag att undervisa om de nationella minoriteterna. Här lyfter de filmens pedagogiska möjligheter. Målgrupp åk 6-9. [Till handledningarna](#)

[Till filmerna på Filmrikets sida](#) där du registrerar dig,

Bläddra är en app med e-böcker på meänkieli, romani chib och samiska. Det långsiktiga målet är att appen även ska innehålla litteratur på finska och jiddisch. Bläddra är kostnadsfri och innehåller litteratur för barn, ungdomar och vuxna. E-böckerna går att nå överallt i landet och är tillgängliga offline. Det krävs inget konto eller inloggning för att ta del av litteraturen. [Läs mer på Kungliga bibliotekets sida](#).

Resursbiblioteken representerar de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och samiska. Biblioteken är ett stöd i kommunernas uppdrag att erbjuda böcker och andra medier på språken. För det nationella minoritetsspråket romani chib finns i nuläget inget motsvarande bibliotek. [Besök Resursbibliotek](#)

Polarbibblo tipsar om böcker om romska barn och unga. Boktips, övningar och spel finns även för de fyra andra nationella minoriteterna. [Till Polarbibblo](#)

Forum för levande historia har övningar, workshops, handledningar och mycket annat kopplat till antiziganism, rasism mot samer och antisemitism. Målgrupp åk 4-9. [Till Levande historia](#)